II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 14 december 2004

om det statliga stöd som Tyskland har beviljat bayerische Maschinenringe

[delgivet med nr K(2004) 4771]

(Endast den tyska texten är giltig)

(2006/570/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a,

efter att ha uppmanat berörda parter att yttra sig i enlighet med ovan nämnda artiklar [1], och med beaktande av dessa yttranden, och

av följande skäl:

I FÖRFARANDE

(1) I en skrivelse av den 31 januari 2001 till kommissionen anmälde Tyskland en stödåtgärd till förmån för bayerische Maschinenringe. I en skrivelse av den 11 maj 2001, som inkom den 16 maj 2001, samt i en skrivelse av den 9 oktober 2001, som inkom den 11 oktober 2001, gavs ytterligare upplysningar.

(2) I en skrivelse av den 9 oktober 2001 meddelade Tyskland att stödåtgärden redan genomförs sedan 1970, men hittills inte har anmälts. Stödet togs därför upp i förteckningen över icke anmälda stöd.

(3) I en skrivelse av den 7 februari 2003 delgav kommissionen Tyskland sitt beslut att inleda ett förfarande enligt artikel 88.2 i EG-fördraget mot denna stödåtgärd. I sitt beslut om att inleda det formella förfarandet påpekade kommissionen att den inte har några invändningar mot en del av stödåtgärden (social företagshjälp), eftersom denna del överensstämmer med bestämmelserna i avsnitt 14 i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till jordbrukssektorn [2] (nedan kallade ”gemenskapsriktlinjerna”) och därmed enligt artikel 87.3 c i EG-fördraget är förenlig med den gemensamma marknaden.

(4) Kommissionens beslut om att inleda ett förfarande har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning* [3]. Kommissionen uppmanade berörda parter att inkomma med synpunkter på det berörda stödet.

(5) Kommissionen har tagit emot synpunkter från berörda parter i skrivelser av den 29 april 2003 (inkommen den 2 maj 2003), den 5 maj 2003 (inkommen den 6 maj 2003), den 26 maj 2003 (inkommen den 28 maj 2003) samt i ett e-brev av den 12 februari 2003 (diarieförd den 14 februari 2003).

(6) I en skrivelse av den 4 april 2003, som inkom den 8 april 2003, framförde Tyskland sina synpunkter till kommissionen. Dessutom har Tyskland i en skrivelse av den 29 augusti 2003, som inkom den 3 september 2003, tagit ställning till de berörda parternas synpunkter.

[1] EUT C 82, 5.4.2003, s. 12.

[2] EGT C 28, 1.2.2000, s. 2.

[3] Se fotnot 1.

(7) Den 19 maj 2004 delades förfarandet upp, och kommissionen tog ett slutgiltigt beslut ([4]) genom vilket den för framtiden godkände det anmälda stöd som Tyskland hade för avsikt att betala ut under perioden 2001–2005.

(8) I en skrivelse av den 14 september 2004, som inkom den 16 september 2004, inkom Tyskland på kommissionens begäran (i en skrivelse av den 24 maj 2004) med ytterligare uppgifter om den icke anmälda delen av stödet.

(9) Detta beslut avser endast stöd som Tyskland olagligen har betalat ut till bayerische Maschinenringe under perioden före 2001 (social företagshjälp undantas).

II **BESKRIVNING**

II.1 **Stödets syfte och rättsliga grund**

(10) Åtgärden syftar till att underlätta samarbetet mellan Bayerns jord- och skogsbruksföretag genom subventionering av maskin- och företagsringar (Maschinen- und Betriebshilferinge). Åtgärden genomförs på grundval av lagen om stöd till det bayerska jordbruket (Gesetz zur Förderung der bayerischen Landwirtschaft – LwFöG) av den 8 augusti 1974.

II.2 **Stödmottagare**

(11) Förmånstagarna är de bayerska maskinringarna och *Kuratorium Bayerischer Maschinen- und Betriebshilferinge e.V.* (KBM).

De bayerska maskinringarna

(12) Maskinringar är självhjälpssammanslutningar av lantbrukare på lokal eller regional nivå. Enligt artikel 9 i LwFöG får sådana sammanslutningar endast vara verksamma inom följande områden:

a) Social företagshjälp (redan godkänt av kommissionen, se skäl 3): Maskinringar sköter utbyte av jordbrukspersonal vid sjukdom, olycksfall och andra sociala nödsituationer.

b) Stöd till jord- och skogsbruksföretag: Maskinringarna organiserar utbyte av jord- och skogsbrukspersonal, särskilt för att hantera säsongsrelaterade toppar och för särskilda uppgifter för högt kvalificerad personal som ofta inte finns i de berörda företagen.

c) Samordning av utbudet av turistlogi inom jord- och skogsbruksföretag.

d) Företagsövergripande användning av maskiner: Maskinringarna organiserar och samordnar företagsövergripande utbyte av maskiner. Därigenom slipper lantbrukare köpa egna specialmaskiner, något som ofta inte lönar sig för småföretag.

(13) Maskinringarna har endast en förmedlarroll. De egentliga insatserna (i form av maskiner och arbete) görs av lantbrukarna, som tar ut en avgift som motsvarar marknadspriset av de företag (= lantbrukare) som utnyttjar tjänsterna. Maskinringarna tar som motprestation för sina tjänster en medlemsavgift av lantbrukarna, samt en avgift för varje enskild tjänst.

(14) Staten subventionerar inte all verksamhet som maskinringarna utövar. Särskilt samordningen av turistlogi undantas från de statliga bidragen och måste bokföras separat.

(15) Enligt lagen är maskinringarnas verksamhet begränsad till de kärnuppgifter som anges i skäl 12 ([5]), och som (med vissa undantag) subventioneras. Om maskinringarna däremot grundar rättsligt oberoende dotterbolag kan dessa även utöva annan verksamhet (artikel 10 c i LwFöG), så länge detta inte inverkar menligt på utförandet av kärnuppgifterna. Till ”icke-kärnuppgifterna”, som måste bokföras separat (artikel 12 i LwFöG), räknas följande:

a) Bevarande av grönområden.

b) Insamling, bearbetning och återanvändning av organiskt avfall.

c) Transporttjänster inom jord- och skogsbruk.

d) Skogsbruksverksamhet.

e) Tjänster till kommunerna, t.ex. snöröjning, rengöring och liknande.

([4]) K(2004) 1629 slutlig.

([5]) Kärnuppgifter enligt detta beslut är sådana verksamheter som är stödberättigande enligt tysk lag.

KBM

(16) KBM är de bayerska maskinringarnas paraplyorganisation. Under perioden 1994–2000 var 83–90 maskinringar anslutna till KBM. Dessa bestod av cirka 100 000 jord- och skogsbruksföretag. KBM betalades för genomförandet av följande uppgifter:

a) Central kontaktpunkt för bayerska ministeriet för jord- och skogsbruk (*Bayerisches Staatsministerium für Landwirtschaft und Forsten*).

b) Förvaltning av offentliga medel till maskinringarna.

c) Anställning av verkställande direktörer och annan personal som i huvudsak arbetar för maskinringarna.

d) Rådgivning och hjälp till maskinringarna i alla frågor som berör företagsövergripande användning av maskiner och arbetskraft.

e) Täckande tillgång till maskinringarnas tjänster i hela Bayern.

f) Tillsyn och förvaltning av maskinringarnas verkställande direktörer.

g) Organisation av utbildning och fortbildning för maskinringarnas personal.

II.3 **Budgetmedel**

(17) Tyskland meddelar att stöd till KBM och maskinringarna har betalats ut sedan 1974. Enligt artikel 15.1 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget ([6]) gäller kommissionens behörighet att kräva tillbaka stöd under en tidsfrist på tio år. Kommissionen inledde sitt förfarande år 2001, vilket innebär att tioårsperioden enligt artikel 15.2 i ovan nämnda förordning sträcker sig till 1991. Därför kommer de stöd som betalats ut före denna tidpunkt inte att beaktas i förfarandet.

(18) De uppgifter som Tyskland inkommit med och som visas i tabellen nedan berör endast stödbetalningar till KBM och maskinringarna under perioden 1992–2000.

(euro)

År	Stödbetalningar till KBM	varav stöd till maskinringarna
1992	5 268 000,00	
1993	5 882 000,00	
1994	6 120 163,82	5 774 370,02
1995	6 005 123,14	5 661 987,48
1996	6 005 123,14	5 636 740,37
1997	5 112 918,81	4 777 826,08
1998	5 252 757,14	4 912 490,12
1999	5 007 205,07	4 734 342,77
2000	4 387 906,92	4 035 399,63

II.4 **Stödets art och omfång**

(19) Åtgärderna finansieras av förbundsstaten Bayern. Stödet betalas ut i form av direkta bidrag till maskinringarnas paraplyorganisation, KBM. KBM vidarebefordrar en del av dessa pengar till de anslutna maskinringarna, i form av utbetalningar och tjänster. Stöden till maskinringarna har beräknats som den procentandel som de utgifter som krävs för genomförandet av kärnuppgifterna utgör av de sammanlagda utgifterna.

II.5 **Skäl till inledandet av det formella förfarandet**

(20) Efter en första kontroll var det inte uppenbart huruvida betalningar av offentliga medel till KBM varit ersättning för KBM:s tjänster till maskinringarna, inom ramen för marknadspriset för sådana tjänster, eller om betalningarna översteg marknadspriserna och därför utgjorde bidrag till KBM:s driftskostnader. Det var inte klart huruvida dess eventuella stöd omfattas av kommissionens förordning (EG) nr 69/2001 av den 12 januari 2001 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse ([7]). Kommissionen hade inte heller några uppgifter om att sådant stöd skulle vara knutet till investeringar eller liknande stödberättigande utgifter, eller att det skulle omfattas av kommissionens förordning (EG) nr 70/2001 av den 12 januari 2001 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på statligt stöd till små och medelstora företag ([8]). Därför skulle detta stöd eventuellt behöva klassas som driftsstöd som är oförenligt med den gemensamma marknaden ([9]).

([6]) EGT L 83, 27.3.1999, s. 1. Förordningen ändrad genom 2003 års anslutningsakt.

([7]) EGT L 10, 13.1.2001, s. 30.

([8]) EGT L 10, 13.1.2001, s. 33. Förordningen ändrad genom förordning (EG) nr 364/2004 (EUT L 63, 28.2.2004, s. 22).

([9]) EG-domstolen och förstainstansrätten har fastslagit att driftsstöd, dvs. stöd som befriar företag från sådana kostnader som det normalt sett skulle ha haft till följd av sin verksamhet, principiellt snedvrider konkurrensen (förstainstansrättens dom i mål T-459/93, Siemens SA mot Europeiska kommissionen, REG 1995, s. II-1675, punkterna 48 och 77 och den rättspraxis som där fastställs).

(21) Samma sak gäller, i överförd bemärkelse, även för maskinringarna. Framför allt var det inte klart huruvida de offentliga medel som staten Bayern via KBM hade tilldelat maskinringarna uteslutande hade använts för att sänka kostnaderna för tjänster till lantbrukarna, vilket skulle innebära att det enbart hade rört sig om stöd till lantbrukarna, eller om maskinringarna i sin egenskap av företag själva hade erhållit en del av medlen som slutliga stödmottagare, och därmed kan anses ha fått stöd.

(22) Dessutom visade den preliminära granskningen av åtgärden att stödet åtminstone delvis hade gynnat jord- och skogsbruksföretag. Kommissionen tvivlar allvarligt på att stöd till ekonomisk företagshjälp och företagsövergripande maskinanvändning kan godkännas på grundval av avsnitt 14 i gemenskapsriktlinjerna, och undrar om det inte snarare rör sig om driftsstöd till lantbruksproducenter.

(23) Slutligen måste det undersökas om maskinringarnas olika uppgiftsområden kan skiljas åt på ett entydigt sätt och om de statliga stöden till maskinringarna inte har lett till snedvridning av konkurrensen i andra sektorer av näringslivet (dvs. i områden som inte omfattas av maskinringarnas officiella kärnuppgifter).

III SYNPUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER

III.1 Klagomål mot åtgärden

(24) Kommissionen har fått in ett antal klagomål. I klagomålen hävdas det att maskinringarna inte bara är verksamma inom de kärnområden som nämns i skäl 12, utan dessutom erbjuder andra tjänster, exempelvis på kommunal nivå (snöröjning, vägbygge och -underhåll, byggande av reningsverk etc.), inom trädgårds- och landskapsvård samt byggandet av idrotts- och golfplatser, och att de här konkurrerar med andra vinstdrivande företag.

(25) Enligt klagomålen omöjliggörs en effektiv åtskillnad mellan de verksamheter som får statligt stöd och sådana som inte får det, eftersom maskinringarna är så nära förknippade med varandra, både geografiskt och personalmässigt och det ofta är svårt att skilja mellan maskinringarna och deras dotterbolag, men också eftersom maskinringarnas kärnuppgifter är otillräckligt skilda från deras övriga verksamheter. I klagomålen hävdas det att stöden kunde användas till tvärsubventionering av den övriga verksamheten och på så sätt även kunde snedvrida konkurrensen utanför jordbrukssektorn.

III.2 De berörda parternas ställningstaganden under det formella förfarandet

(26) Under det formella förfarandet fick kommissionen in fyra ställningstaganden. De berörda parterna har inga invändningar mot subventioneringen av maskinringarnas kärnuppgifter, dvs. social och ekonomisk företagshjälp till företagsövergripande maskinanvändning.

(27) Ställningstagandena berör i stället de ”icke-kärnuppgifter” som maskinringarna utför via sina dotterbolag. Hit hör exempelvis snöröjning på vintern och trädgårds- och landskapsskötsel på uppdrag av tredje man. I vissa fall gick det inte att skilja mellan dotterbolagen och maskinringarna, eftersom de opererade under samma namn och hade samma personal. De uppgifter som de berörda parterna har lämnat in tyder dessutom på att maskinringarna eventuellt själva uppträder som tillhandahållare av vissa tjänster på marknaden (t.ex. försäljning av utrustning). Ett ställningstagande innehöll detaljerade uppgifter som visade att en maskinring erbjudit växtskyddsmedel till priser som kan ha legat under tillverkarens försäljningspris, och som helt klart låg under der gängse marknadspriset. I andra fall hävdar de berörda parterna att det visserligen är dotterbolag som erbjuder tjänster, till exempel i offentlig upphandling, men att tjänsterna sedan läggs ut på entreprenad till underleverantörer, vilket ibland kan vara maskinringarna. De berörda parterna anser därför inte att man klart kan skilja mellan maskinringarnas kärnuppgifter och deras övriga verksamhet.

(28) Eftersom maskinringarna och KBM både ur personalhänseende och rent geografiskt ofta utgör en enhet är det inte möjligt att undvika sådana tvärsubventioner av ekonomisk verksamhet som nämns i skäl 25. Dessutom anser en berörd part att maskinringarna missbrukar sin marknadsdominans i enlighet med artikel 82 i EG-fördraget, och att de genom överenskommelser och andra åtgärder begränsar konkurrensen i enlighet med artikel 81 i EG-fördraget.

(29) Det bör noteras att de bevis som de berörda parterna lagt fram för sina synpunkter inte specifikt avser perioden före 2001, som är föremål för detta beslut. Kommissionen anser att bevisen ändå är relevanta för att man skall kunna bedöma om tvärsubventioneringar och snedvridning av konkurrensen utanför jordbrukssektorn var möjliga under perioden fram till 2001.

IV **SYNPUNKTER FRÅN TYSKLAND**

(30) I sin skrivelse av den 4 april 2003 hävdar Tyskland att varken KBM eller maskinringarna utgör företag i den mening som avses i stödsammanhang. KBM erbjuder inga varor eller tjänster på någon särskild marknad, och maskinringarnas verksamhet kan, där det handlar om uppgifter för vilka statligt stöd utbetalas (kärnuppgifterna), inte anses vara ekonomisk verksamhet, eftersom den inte är vinstdrivande.

(31) I de övriga uppgifter som Tyskland skickat in med sin skrivelse av den 14 september 2004 hävdas det att det faktum att maskinringarna stadgeenligt inte får driva affärsverksamhet utgör tillräckligt bevis för att stödet uteslutande kan gagna lantbrukarna, och att detta därför inte behöver styrkas ytterligare. Tyskland har lagt fram siffror som visar att en mycket stor del av det ekonomiska stöd som maskinringarna vidarebefordrar till lantbrukarna går till social företagshjälp. Tyskland anser att man kan utgå ifrån att de belopp som förbundsstaten Bayern betalar till KBM och till maskinringarna i sin helhet leds vidare till lantbrukarna, och att dessa är de enda förmånstagarna.

(32) I sin skrivelse av den 4 april 2003 framhåller Tyskland att de stöd som via maskinringarna tilldelas lantbrukarna omfattas av definitionen av stöd av mindre betydelse enligt avsnitt 14 i gemenskapsriktlinjerna, och att bestämmelserna i detta avsnitt 14 har respekterats. Stödet skulle därför få anses vara förenligt med den gemensamma marknaden.

(33) I sin skrivelse av den 4 april 2003 citerar Tyskland EG-domstolens dom av den 24 juli 2003 i mål C-280/00 (Altmark Trans GmbH och Regierungspräsidium Magdeburg) ([10]), där det fastställs att statliga kompensationsbetalningar som endast utgör ersättning för utövandet av allmännyttiga tjänster under vissa omständigheter kan undantas från stöddefinitionen. Tyskland anser att man i detta fall kan anse att sådana omständigheter förelegat.

([10]) REG 2003, s. I-7747.

(34) Vad beträffar de berörda parternas oro för hur åtgärden påverkat vissa av maskinringarnas icke-jordbruksrelaterade verksamheter samt frågan huruvida tvärsubventioner av andra sektorer i näringslivet förekommit meddelade Tyskland följande:

(35) I sin skrivelse av den 14 september 2004 förklarade Tyskland att 13 oberoende dotterbolag hade grundats under perioden 1994–2000, i syfte att utföra de verksamheter som avses i skäl 15.

(36) KBM, maskinringarna och varje enskilt dotterbolag har alltid varit skyldiga att ha separat bokföring enligt artikel 12.5 i LwFöG. De bayerska myndigheterna har kontrollerat att denna skyldighet har efterlevts.

(37) Eftersom KBM och maskinringarna endast hade rätt att utföra sina kärnuppgifter, som anges i deras stadgar, och de vinstorienterade dotterbolagen i stället endast hade rätt att utföra de fem ”icke-kärnuppgifter” som nämns i lagen, ansåg Tyskland inte att det var nödvändigt att anteckna arbetstiderna.

(38) Tyskland hävdar att man vidtagit följande omfattande åtgärder och infört en kontrollmekanism för att se till att stödet uteslutande användes för maskinringarnas tre kärnuppgifter och att ingen risk för tvärsubventionering av sektorer utanför jordbruket förelåg:

a) Obligatorisk separat bokföring och redovisning för KBM, maskinringarna och deras dotterbolag.

b) Klara gränser mellan uppgiftsområdena (kärnuppgifter för maskinringarna, icke-kärnuppgifter för dotterbolagen).

c) Inskränkning av icke-kärnuppgifterna på fem områden som tydligt fastställs i LwFöG.

d) De utbetalda stöden har beräknats utgående från ”nödvändiga kostnader” (artikel 12.1 i LwFöG). För att beräkna de ”nödvändiga kostnaderna” har de bayerska myndigheterna kontrollerat huruvida varje enskild utgift har att göra med maskinringarnas kärnuppgifter.

e) Icke-kärnuppgifter är uttryckligen uteslutna från stöd (artikel 12.3 i LwFöG).

f) Stödet till maskinringar med vinstdrivande dotterbolag minskas med 10 % (artikel 12.6 i LwFöG).

V **BEDÖMNING AV STÖDET**

V.1 **Förekomsten av stöd**

(39) Enligt artikel 87.1 i EG-fördraget är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

(40) Som visas nedan är dessa villkor uppfyllda.

(41) Den berörda stödåtgärden finansieras med statliga medel.

V.1.1 *Stöd till KBM*

(42) KBM:s verksamhet berör inte produktion, bearbetning eller saluföring av produkter ur bilaga I till EG-fördraget.

(43) Tyskland har lagt fram en förteckning över de verksamheter som KBM utför (se skäl 16). I vissa fall handlar det om icke-ekonomisk verksamhet. Inte minst för KBM:s verksamhet i dess egenskap av central kontaktpunkt för Bayerns ministerium för jord- och skogsbruk, tillsynen och förvaltningen av maskinringarnas verkställande direktörer samt förvaltningen av offentliga medel till förmån för maskinringarna gäller att det inte kan anses vara tjänster som utförs på en bestämd marknad. Dessa verksamheter kan därför inte anses vara ekonomiska. KBM kan därför, i fråga om dessa verksamheter, inte anses vara ett företag enligt artikel 87.1 i EG-fördraget.

(44) Betalningarna för att täcka KBM:s förvaltningskostnader uppfyller inte alla villkor i artikel 87.1 i EG-fördraget. Därför föreligger inte något statligt stöd i den mening som avses i den berörda artikeln.

(45) KBM utför emellertid också ekonomisk verksamhet:

a) Särskilda rådgivningstjänster till maskinringarna.

b) Utbildnings- och fortbildningsåtgärder för maskinringarnas personal.

c) Utveckling av programvara som sedan säljs till lantbrukarna.

(46) Eftersom dessa varor och tjänster erbjuds på en konkret marknad och det handlar om ekonomisk verksamhet måste KBM ses som företag i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget ([11]).

(47) Den rådgivning och de utbildnings- och fortbildningsåtgärder som KBM tillhandahåller får främst anses komma maskinringarna och deras dotterbolag till godo, eftersom dessa får tillgång till tjänsterna gratis eller till ett kostnadsbidrag som ligger under marknadsvärdet. Tyskland har emellertid inte givit några uppgifter om huruvida de belopp som årligen betalas till KBM motsvarar KBM:s faktiska kostnader i samband med dess verksamhet, och därför kan ses som ersättning, till marknadspriser, för tjänster som KBM utför åt maskinringarna på uppdrag av förbundsstaten Bayern, eller om beloppen överskrider dessa kostnader. Dessutom är tilldelningen av offentliga medel till KBM inte uttryckligen knuten till villkoret att alla stödelement som ingår i utbetalningen i sin helhet måste vidarebefordras till maskinringarna eller deras dotterbolag. På grundval av de föreliggande uppgifterna kan man därför inte helt utesluta att åtgärden omfattar stöd till förmån för KBM.

(48) Det går inte heller att se om stödet eventuellt är så ringa att det enligt förordning (EG) nr 69/2001 inte utgör statligt stöd eftersom inte alla kriterier i artikel 87.1 i EG-fördraget uppfylls.

([11]) Enligt EG-domstolens fasta rättspraxis omfattar begreppet företag inom konkurrenslagstiftningen alla enheter som utövar ekonomisk verksamhet, oberoende av deras rättsliga status och finansieringsform (se bl.a. dom i de förenade målen C-180/98–C-184/98, Pavlov m.fl. mot Stichting Pensioenfonds Medische Specialisten, REG 2000, s. I-6451, punkt 74). Likaså enligt fast rättspraxis anses ekonomisk verksamhet vara all verksamhet som innebär att varor eller tjänster saluförs på en viss, konkret marknad (domar i mål 118/85, kommissionen/Italien, Rec. 1987, s. 2599, punkt 7, och i mål 35/96, kommissionen/Italien, REG 1998, s. I-3851, punkt 36, samt den ovan nämnda domen i målet Pavlov m.fl., punkt 75).

(49) Man måste utgå ifrån att åtgärden till förmån för KBM:s ekonomiska verksamhet kan påverka handeln mellan medlemsstaterna. Enligt EG-domstolens beslut i målet Altmark Trans GmbH och Regierungspräsidium Magdeburg ([12]) finns det ingen lägsta gräns eller procentandel under vilken man kan utgå ifrån att handeln mellan medlemsstaterna inte påverkas. Varken ett stöds ringa omfång eller det berörda företagets relativt ringa storlek kan nämligen principiellt sägas utesluta att handeln mellan medlemsstaterna påverkas.

(50) Därför måste det finansieringsbelopp som tilldeltas KBM ses som statligt stöd till KBM i enlighet med artikel 87.1 i EG-fördraget.

V.1.2 *Stöd till maskinringarna*

(51) Maskinringarna utövar ekonomisk verksamhet genom att på en faktisk eller potentiell marknad erbjuda tjänster (samordning av tillhandahållandet av maskiner, utbyte av personal o.dyl.) mot betalning. Maskinringarna måste därför ses som företag enligt artikel 87.1 i EG-fördraget.

(52) Maskinringarna äger inte maskinerna. De anställer inte själva den personal de förmedlar. Deras kärnverksamhet är därför ren förmedling, vilket kan jämföras med den verksamhet som utövas av en fastighetsmäklare eller ett personalförmedlingskontor, som sammanför dem som erbjuder en tjänst eller vara med dem som söker denna tjänst eller vara. Maskinringarna är inte verksamma inom produktion, bearbetning eller saluföring av produkter som omfattas av bilaga I till EG-fördraget.

(53) När maskinringarna utför sina ”kärnuppgifter” uppstår naturligtvis drifts- och personalkostnader, exempelvis personalens löner, hyra för lokaler och andra kontorskostnader. Om inga statliga medel ställdes till förfogande skulle dessa kostnader finansieras med hjälp av medlemsavgifter och enskilda betalningar från lantbrukarna för tillhandahållandet av personal eller maskiner. De statliga stöden till maskinringarna medför principiellt en sänkning av medlemsavgifterna och de enskilda betalningarna. Man kan utgå ifrån att de stöd som betalats till maskinringarna åtminstone delvis leds vidare till de lantbrukare som är medlemmar i maskinringarna, och den föreliggande dokumentationen visar att en stor del av betalningarna som maskinringarna erhållit från KBM verkligen har kommit lantbrukarna till godo.

(54) Däremot har Tyskland inte styrkt att maskinringarna inte har behållit några delar av stödet, eftersom maskinringarna inte var skyldiga att leda vidare hela stödbeloppet till lantbrukarna i form av tjänster till reducerat pris.

(55) Maskinringarna och deras dotterbolag har också fått ekonomiska fördelar genom de tjänster i form av rådgivning samt utbildning och fortbildning av maskinringarnas personal som KBM har utfört åt dem, eftersom dessa tjänster antingen var gratis eller erbjöds till ett pris som låg under marknadspriset.

(56) Tyskland har inte lagt fram några uppgifter inför kommissionen som gör det möjligt att bestämma hur mycket stöd som maskinringarna har erhållit i denna form.

(57) Därför går det inte att fastställa huruvida de stöd som maskinringarna eventuellt erhållit från KBM i form av betalningar och tjänster är så ringa att de kan anses vara av mindre betydelse i enlighet med förordning (EG) nr 69/2001.

(58) På grundval av de upplysningar som föreligger måste kommissionen därför utgå ifrån att åtgärden gynnar vissa företag (maskinringarna) i Bayern.

(59) Dessutom måste man utgå ifrån att åtgärden till maskinringarnas fördel kan snedvrida konkurrensen och påverka handeln mellan medlemsstaterna, eftersom vissa av maskinringarnas tjänster kan erbjudas över gränserna. Enligt EG-domstolens beslut finns det ingen lägsta gräns eller procentandel under vilken man kan utgå ifrån att handeln mellan medlemsstaterna inte påverkas. Varken ett stöds ringa omfång eller det berörda företagets relativt ringa storlek kan nämligen principiellt sägas utesluta att handeln mellan medlemsstaterna påverkas ([13]).

(60) Därför måste åtgärden ses som stöd till förmån för maskinringarna, i den betydelse som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget.

([12]) Se fotnot 10.

([13]) Se fotnot 10.

V.1.3 *Stöd till maskinringarnas dotterbolag*

(61) Principiellt är det medlemsstaterna som har ansvar för att kontrollera närings- eller skatterättsliga problem i medlemsstaterna och de klagomål som eventuellt inkommer från berörda parter. I detta fall skulle Tysklands stöd emellertid kunna snedvrida konkurrensen. Därför har kommissionen kontrollerat ärendet ur den synvinkeln.

(62) De synpunkter som kommit in från berörda parter tyder på att de stöd som betalats till maskinringarna och KBM eventuellt kan ha lett till tvärsubventionering av de ”icke-kärnuppgifter” som utförs av maskinringarnas dotterbolag.

(63) Om det inte på ett övertygande sätt kan visas att moderbolagets (maskinringarnas) och dotterbolagets verksamhet faktiskt och rättsligt är klart skilda från varandra går det inte att utesluta att en del av de offentliga medel som tilldelats moderbolaget kan ha kommit dotterbolaget till godo.

(64) Därför är det nödvändigt att undersöka den faktiska och rättsliga situationen under perioden 1994–2000 vad gäller Tysklands skyldigheter och de försiktighetsåtgärder som landet vidtagit för att undvika tvärsubventionering av maskinringarnas dotterbolag.

(65) Tyskland hävdar i sitt ställningstagande att maskinringarna och deras dotterbolag är klart skilda åt i alla avseenden: räkenskapsmässigt, rumsligt, personalmässigt och faktiskt. De tillgängliga uppgifterna ger emellertid en annan bild.

(66) I artikel 12.1 i LwFöG föreskrivs det att maskinringarna och deras dotterbolag skall ha skild bokföring och redovisning. Denna skyldighet tycks uppfyllas och kontrolleras av Bayern.

(67) Men ur logistisk synpunkt är maskinringarna uppenbarligen mycket nära förknippade med sina dotterbolag. I många fall används tydligen samma lokaler. Exempelvis hade KBM, dotterbolaget *MR Bayern GmbH* och dotterbolaget *meinhof.de AG* samma adress och telefonnummer, och de delade också kontor.

(68) LwFöG föreskriver ingen åtskillnad i fråga om personal. Mycket riktigt delar KBM, maskinringarna och deras dotterbolag normalt sett personal. Särskilt maskinringarnas personal var oftast samtidigt anställd hos dotterbolagen. Styrelseordföranden i KBM är samtidigt styrelseordförande i *meinhof.de AG*, och direktören i *MR Bayern GmbH* var samtidigt direktör i *meinhof.de AG*.

(69) Det verkar som om Tyskland kände till dessa kopplingar mellan maskinringarna och deras dotterbolag. I en skrivelse från Bayerns ministerium för jord- och skogsbruk, år 1997, skildras de principer som ligger till grund för revisioner hos maskinringarna. I skrivelsen framhålls särskilt att arbeten som utförs av maskinringarnas personal åt ekonomiskt verksamma dotterbolag skall faktureras till marknadsvärde och att betalningarna för maskinringarnas tjänster skall dras av från de ”nödvändiga utgifter” som utgör grunden för det statliga stödet till maskinringarna.

(70) Eftersom det inte föreligger några utförliga arbetsbeskrivningar som visar hur många timmar en anställd arbetat för maskinringarna respektive för deras dotterbolag, och eftersom samma lokaler kunde användas, skulle det inte ha varit möjligt att kontrollera hur mycket maskinringarnas personal har arbetat åt dotterbolagen.

(71) Eftersom de statliga stöden automatiskt minskades med 10 % när en maskinring utförde icke-kärnuppgifter genom ett dotterbolag tyder också på att ingen fullständig åtskillnad mellan verksamheterna var möjlig, eftersom ett helt åtskilt ekonomiskt verksamt dotterbolag inte skulle ha påverkat de ”nödvändiga utgifter” som maskinringarna har för att utföra sina kärnuppgifter.

(72) Tyskland införde dessutom 2001 ett system med utförliga arbetsanteckningar, som innebar att varje maskinring under en sexmånadersperiod fick anteckna hur många timmar personalen arbetade för maskinringen (”kärnuppgifter”) respektive för de ekonomiskt verksamma dotterbolagen (”icke-kärnuppgifter”). Systemet infördes för att kontrollera hur mycket av sin arbetstid maskinringarnas personal använde för ”icke-kärnuppgifter”. Indirekt tyder införandet av ett sådant system också på att kommissionen har rätt i sitt antagande att det i personalhänseende och rent praktiskt inte fanns någon fullständig åtskillnad före 2001.

(73) Reklam i pressen och på webbsidor var också gemensam och alla tillgängliga uppgifter visar att dotterbolagen i många fall använde maskinringarnas logotyp. Dotterbolaget *meinhof.de AG* använde exempelvis logotypen ”MR”, som är maskinringarnas märke, på sina beställningsblanketter, medlemsinformationer och Internetsidor. I lokalpressens annonser kan läsarna inte skilja mellan maskinringarna och deras dotterbolag. Det är inte tydligt hur maskinringarna och deras dotterbolag har delat upp reklamkostnaderna.

(74) Därför anser kommissionen att Tyskland inte hade något system för att från början effektivt utesluta tvärsubventioneringar mellan maskinringarna och deras dotterbolag. Man kan därför inte utesluta att en del av det statliga stöd som gått till maskinringarna eller KBM har letts vidare till dotterbolagen, exempelvis i form av personal eller tjänster som dotterbolagen har kunnat utnyttja gratis eller till priser under marknadspriset.

(75) På grundval av de uppgifter som kommissionen förfogar över kan man inte avgöra om ett sådant stödelement till förmån för dotterbolagen eventuellt är av så liten betydelse att det enligt förordning (EG) nr 69/2001 inte kan klassas som statligt stöd.

V.1.4 *Allmännyttiga tjänster*

(76) Eftersom Tyskland i samband med sitt ställningstagande hävdat att denna åtgärd på grund av EU-domstolens dom i målet Altmark Trans GmbH och Regierungspräsidium Magdeburg ([14]) inte kan omfattas av stöddefinitionen, påpekar kommissionen att på första påseende inte alla kriterier som nämns i *Altmark*-domen är uppfyllda. För det första är förmedling av maskiner och personal mellan lantbrukare, så som den beskrivs, en normal ekonomisk verksamhet, snarare än en tjänst som är knuten till noga definierade allmännyttiga åtaganden. För det andra är de parametrar enligt vilka kompensationsbetalningarnas storlek fastställs inte fastlagda i förväg. För det tredje har Tyskland inte visat att kompensationsbetalningarna inte överstiger det belopp som krävs för att helt eller delvis täcka de faktiska kostnaderna, med beaktande av de berörda inkomsterna och en rimlig vinst för genomförandet av den allmännyttiga tjänsten.

V.1.5 *Stöd till lantbrukare*

(77) Åtgärden kom även lantbrukare till godo. Dessa kunde dra nytta av ett förbundsstatsövergripande nät av maskinringar som organiserade maskin- och personalförmedling till priset av en medlemsavgift som inte motsvarar de fulla kostnaderna, eller till ett förmedlingspris som också låg lägre än marknadspriserna.

(78) Tyskland har meddelat att nivån för de stöd som givits till maskinringarna under den berörda perioden låg kring 50 % av de ”nödvändiga utgifterna”. Med tanke på stödets sammanlagda belopp (cirka 5 miljoner euro per år) och antalet lantbrukare som i egenskap av medlemmar har kunnat utnyttja maskinringarnas tjänster (cirka 100 000) kan man sluta sig till att även om stödet letts vidare till lantbrukarna i sin fulla omfattning, kan varje enskild lantbrukare i genomsnitt inte ha fått mer än 50 euro per år.

(79) I artikel 3 i kommissionens förordning (EG) nr 1860/2004 av den 6 oktober 2004 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse inom jordbruks- och fiskerisektorn ([15]), som grundas på kommissionens erfarenheter i denna sektor, fastställs att mycket låga stödbelopp som tillämpas inom jordbrukssektorn i vissa fall kan räknas som åtgärder som inte uppfyller alla kriterier i artikel 87.1 i EG-fördraget. Kommissionen har i synnerhet fastställt att ett stöd som inte överstiger 3 000 euro under en period på tre år inte kan anses snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen och alltså inte omfattas av artikel 87.1 i EG-fördraget, under förutsättning att det sammanlagda stödbelopp som beviljats företag i jordbrukssektorn under en period på tre år inte överstiger 0,3 % av jordbruksproduktionens värde (det sammanlagda stödbeloppet inom Tysklands jordbrukssektor uppgick år 2001 till 133 470 000 euro).

(80) I artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1860/2004 fastställs att denna förordning även gäller stöd som beviljats innan förordningen trädde i kraft, förutsatt att stöden uppfyller kriterierna i förordningen. I detta fall anser kommissionen att kriterierna uppfylls: stödbeloppet till varje enskild lantbrukare var mycket lågt, den sammanlagda summa som Tyskland betalat uppgick endast till 5 miljoner euro per år, stödet berörde ingen exportrelaterad verksamhet, var inte beroende av användningen av inhemska produkter till nackdel för importprodukter och riktade sig inte efter de saluförda produkternas pris eller mängd. Den ekonomiska analys som föreskrivs i förordningen har redan genomförts av kommissionen i samband med beslutet om statligt stöd N 145/04 ([16]).

([14]) Se fotnot 10.

([15]) EUT L 325, 28.10.2004, s. 4.

([16]) K(2004) 2669 av den 14 juli 2004 – Frankrike – stöd till mjölkproducenter som lidit skador genom företaget Parmalats konkurs.

(81) Det bör noteras att kommissionen i sitt beslut att i framtiden godkänna sådant stöd till lantbrukare ([17]) har kontrollerat att denna åtgärd är förenlig med avsnitt 14 i gemenskapsriktlinjerna, och fastställt att stödåtgärden på grund av sina särskilda egenskaper är förenlig med EG-fördraget. I det föreliggande fallet innebär tillämpningen av de principer som anges i förordning (EG) nr 1860/2004 att en kontroll enligt avsnitt 14 i gemenskapsriktlinjerna är överflödig.

(82) Stödet, som lantbrukarna erhåller i form av tjänster till låga priser från maskinringarna, är alltså inget statligt stöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget.

V.1.6 *Slutsats*

(83) Av dessa skäl drar kommissionen slutsatsen att denna åtgärd utgör stöd till KBM, de enskilda maskinringarna och deras dotterbolag i enlighet med artikel 87.1 i EG-fördraget. Något stöd till lantbrukarna föreligger inte.

V.2 **Artikel 87.3 i EG-fördraget**

(84) Det bör därför undersökas huruvida något av de undantag eller befrielser från det grundläggande stödförbudet enligt artikel 87.2 och 87.3 i EG-fördraget kan tillämpas. De konkreta åtgärderna är varken stöd av social karaktär enligt artikel 87.2 a i EG-fördraget eller stöd som enligt artikel 87.2 b i EG-fördraget syftar till att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser, eller stöd enligt artikel 87.2 c i EG-fördraget som berör Tysklands delning. Inte heller de särskilda villkoren i artikel 87.3 a, b, d eller e i EG-fördraget är tillämpbara. Tyskland har inte heller åberopat någon av dessa bestämmelser. Det enda undantag som eventuellt skulle kunna tillämpas är det som avses i artikel 87.3 c i EG-fördraget.

([17]) Se fotnot 4.

V.2.1 *Är stödet till KBM förenligt med den gemensamma marknaden?*

(85) Som visas i skälen 42–50 är det oklart huruvida stödet till KBM omfattas av förordning (EG) nr 69/2001. Enligt föreliggande uppgifter är stödet inte bundet till investeringar och omfattas inte av förordning (EG) nr 70/2001. Inga andra stödberättigande uppgifter har heller framförts.

(86) Därför bör det ekonomiska stöd som beviljats KBM enligt fast rättspraxis ses som driftsstöd som inte är förenligt med den gemensamma marknaden ([18]), såvida medlen inte har letts vidare till maskinringarna, och under förutsättning att de överskrider de maximibelopp som anges i förordning (EG) nr 69/2001.

V.2.2 *Är stöden till maskinringarna och deras dotterbolag förenliga med den gemensamma marknaden?*

(87) I skälen 42–60 visas att maskinringarna och deras dotterbolag har haft fördelar av de tjänster som KBM har utfört åt dem i form av rådgivning och fortbildning av personalen. Enligt kommissionens förordning (EG) nr 68/2001 av den 12 januari 2001 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd till utbildning ([19]) skall sådana åtgärder klassas som utbildnings- och fortbildningsstöd. Rådgivningsverksamheten skulle kunna omfattas av förordning (EG) nr 70/2001. De uppgifter som Tyskland lämnat till kommissionen räcker emellertid inte för att bedöma om bestämmelserna i denna förordning har respekterats.

(88) För de belopp som KBM direkt har vidarebefordrat till maskinringarna gäller på samma sätt de synpunkter som tas upp i skälen 85 och 86. På grund av den otillräckliga uppdelningen mellan maskinringarna och deras dotterbolag kan man inte utesluta att en del av stödet har behållits av maskinringarna och eventuellt letts vidare till deras dotterbolag.

([18]) Se fotnot 11.

([19]) EGT L 10, 13.1.2001, s. 20. Förordningen ändrad genom förordning (EG) nr 363/2004 (EUT L 63, 28.2.2004, s. 20).

(89) Å andra sidan har Tyskland visat siffror som tyder på att en stor del av stödet verkligen letts vidare till lantbrukarna. Kommissionen anser att man kan utgå ifrån att de utbetalningar som Bayern gjort till maskinringarna genom KBM har letts vidare till lantbrukarna i den mån de motsvarar de genomsnittliga kostnaderna för tjänster enligt de uppgifter som Tyskland har lagt fram.

(90) Detta innebär att betalningar som går utöver de belopp som beräknats i enlighet med de genomsnittliga kostnaderna för de berörda tjänsterna, och som bevisligen betalats till lantbrukarna, om de överskrider den övre gräns på 100 000 euro per förmånstagare som fastställs i förordning (EG) nr 69/2001, måste anses vara driftsstöd som inte är förenligt med den gemensamma marknaden.

V.3 **Hur KBM valts ut**

(91) I den bayerska lagen om jordbruksfrämjande föreskrivs att endast en sådan organisation kan erkännas och få stöd i Bayern. KBM erkändes redan 1972. Tyskland har i sitt ställningstagande meddelat att det rör sig om en självhjälpsorganisation för bayerska lantbrukare, och att organisationen har en viss särställning eftersom det inte finns några jämförbara sammanslutningar som skulle kunna konkurrera med den.

(92) Valet av KBM tycks därför vid första påseende inte strida mot gemenskapsbestämmelserna i fråga om samordning av förfarandena för offentlig upphandling. Kommissionen förbehåller sig emellertid uttryckligen ytterligare analyser av åtgärden med hänsyn till gemenskapens upphandlingslagstiftning.

VI **SLUTSATSER**

(93) Kommissionens slutsats är att Tyskland har genomfört den åtgärd som avses i detta beslut på ett orättmätigt sätt och därmed har brutit mot artikel 88.3 i EG-fördraget. Av dessa skäl har kommissionen följande uppfattning:

(94) Stödet, som lantbrukarna erhåller i form av förmedling av maskiner och personal är inget statligt stöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget.

(95) Stödet till KBM är oförenligt med den gemensamma marknaden, såvida det inte har letts vidare till maskinringarna. Tyskland bör därför uppmanas att kräva tillbaka dessa stöd som inte är förenliga med den gemensamma marknaden i enlighet med artikel 14.1 i förordning (EG) nr 659/1999, såvida stöden inte omfattas av förordning (EG) nr 69/2001.

(96) Stöd till maskinringarna och deras dotterbolag är oförenliga med den gemensamma marknaden såvida de inte har letts vidare till lantbrukare. Det är Tysklands sak att visa i vilken omfattning stöden har letts vidare till lantbrukare. Som beräkningsunderlag tjänar de genomsnittliga kostnaderna för de tjänster som maskinringarna utfört utan sina ekonomiskt verksamma dotterbolag. Därigenom skall det undvikas att belopp som kan ha kommit dotterbolagen till godo räknas med.

(97) Tyskland bör uppmanas att kräva tillbaka de stöd som inte är förenliga med den gemensamma marknaden i enlighet med artikel 14.1 i förordning (EG) nr 659/1999, såvida stöden inte omfattas av förordning (EG) nr 69/2001.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

De medel som Tyskland genom de bayerska maskinringarna har beviljat bayerska lantbrukare i form av subventionerade tjänster för förmedling av maskiner och personal, är inga stöd i den betydelse som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget.

Artikel 2

De statliga stöd som Tyskland har beviljat styrelsen för bayerska maskin- och företagshjälpsringar (*Kuratorium bayerischer Maschinen- und Betriebshilferinge e.V.*) är oförenliga med den gemensamma marknaden såvida medlen inte har letts vidare till maskinringarna och såvida de överskrider det tak på 100 000 euro per förmånstagare under en treårsperiod som fastställs i förordning (EG) nr 69/2001.

Artikel 3

De statliga stöd som Tyskland har beviljat maskinringarna och deras dotterbolag är oförenliga med den gemensamma marknaden såvida medlen inte har letts vidare till lantbrukare (vilket skall styrkas av Tyskland i enlighet med artikel 4), och såvida stödet överskrider det tak på 100 000 euro per förmånstagare under en treårsperiod som fastställs i förordning (EG) nr 69/2001.

Artikel 4

För att fastställa det stöd som avses i artiklarna 2 och 3 och som är oförenligt med den gemensamma marknaden skall Tyskland lägga fram en beräkning av genomsnittskostnaderna för de tjänster som de maskinringar som inte har några ekonomiskt verksamma dotterbolag har utfört åt lantbrukare.

Artikel 5

Tyskland skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att från förmånstagarna kräva tillbaka de belopp enligt artiklarna 2 och 3 som felaktigt har betalats ut.

Återkravet skall verkställas utan dröjsmål och enligt förfarandena i den tyska lagstiftningen, förutsatt att dessa förfaranden gör det möjligt att omedelbart och effektivt verkställa detta beslut. Till beloppet skall läggas ränta från och med den dag då stödet betalades ut till stödmottagaren till dess att det faktiskt återbetalas. Räntan beräknas enligt kapitel V i kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 ([20]).

Artikel 6

Detta beslut riktar sig till Förbundsrepubliken Tyskland.

Utfärdat i Bryssel den 14 december 2004.

På kommissionens vägnar
Mariann FISCHER BOEL
Ledamot av kommissionen

([20]) EUT L 140, 30.4.2004, s. 1.